

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи біржової торгівлі
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

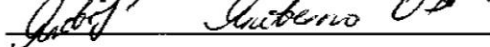
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(код і назва спеціальності)

освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємством

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету

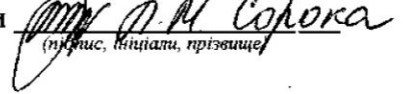
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління підприємницькою та туристичною діяльністю

протокол № 7 від 24.12.19

Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Сафта Ю.П., викладач кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ

Рецензенти програми: Меркулов М.М., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ, д.е.н.

Сорока Л.М., доцент, завідувач кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ, к.е.н.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	24	6
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3/1	Лабораторні заняття:	
Семестр: 6/2	Семінарські заняття:	
	24	6
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне:		
- самостійна робота:	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни механізм організації і технології здійснення біржової діяльності товарних бірж в нашій країні та в країнах з ринковою економікою.

Метою вивчення дисципліни є: формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни. Теоретико-методологічною базою вивчення дисципліни є «Мікроекономіка та макроекономіка», «Товарознавство», «Маркетинг».

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами: «Звітність і оподаткування в підприємницькій діяльності», «Маркетинг», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: організація та управління».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- Знати термінологію і мати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;
- Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати на практиці.

2. Уміння:

- Демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків
- Застосовувати знання й уміння щодо ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.
- Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

3. Комунікація:

- Показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
- Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- Оволодіти навичками письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

4. Автономність та відповідальність:

- Відповідальність за прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Управління комплексними діями або проектами.
- Відповідальність професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.
- Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Тема 1. Предмет, методи і завдання курсу. Організаційно-економічні основи біржової діяльності.	8	4	4				6	4	2	2				10
2	Тема 2. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні.	4	2	2				6							8
3	Тема 3. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності.	4	2	2				6							8
4	Тема 4. Роль і місце біржової торгівлі у формуванні аграрного ринку.	4	2	2				8							12
5	Тема 5. Біржові товари та їх види.	8	4	4				8	4	2	2				10
6	Тема 6. Організаційно-правові основи створення та функціонування бірж.	4	2	2				6							12
7	Тема 7. Організація і технологія біржової торгівлі.	4	2	2				8	4	2	2				10
8	Тема 8. Організація брокерської діяльності.	4	2	2				6							8
9	Тема 9. Біржові угоди та їх види.	4	2	2				8							12
10	Тема 10. Економічний	4	2	2				6							14

механізм біржової торгівлі.														
Проміжний контроль							4							4
Разом:	48	24	24				72	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Предмет, методи і завдання курсу. Організаційно-економічні основи біржової діяльності.

План лекції:

1. Основні теоретичні положення дисципліни та її завдання.
2. Предмет і методи науки.
3. Основні види оптової торгівлі.
4. Особливості біржової торгівлі.
5. Історія розвитку біржової діяльності
6. Сучасний стан світового біржового ринку.

Тема 2. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні.

План лекції:

1. Передумови виникнення біржової діяльності в Україні.
2. Історія розвитку вітчизняних бірж.
3. Біржова торгівля в радянській Україні.
4. Становлення біржової торгівлі в незалежній Україні.
5. Перспективи розвитку біржової діяльності в Україні.

Тема 3. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності.

План лекції:

1. Загальна характеристика законодавчо-правового поля, що регулює біржову діяльність.
2. Регулювання біржової діяльності в США.
3. Регулювання біржової діяльності в Україні.
4. Оподаткування біржової діяльності.

Тема 4. Роль і місце біржової торгівлі у формуванні аграрного ринку.

План лекції:

1. Переваги реалізації сільськогосподарської продукції та продовольства через товарні біржі.
2. Формування ринку сільськогосподарської продукції, як умова діяльності аграрних бірж.
3. Принципи розвитку, державне регулювання та структура біржового ринку сільськогосподарської продукції.
4. Концепція розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції.

Тема 5. Біржові товари та їх види.

План лекції:

1. Характеристика біржових товарів.
2. Класифікація біржових товарів.
3. Речові біржові товари.
4. Фінансові інструменти.
5. Методика подання інформації про біржові товари в спеціалізованих виданнях.

Тема 6. Організаційно-правові основи створення та функціонування бірж.

Питання лекції:

1. Визначення біржі та аспекти її діяльності.
2. Функції бірж.
3. Класифікація бірж.

4. Організаційна структура біржі та функції її підрозділів.
5. Правила біржової торгівлі.

Тема 7. Організація і технологія біржової торгівлі.

План лекції:

1. Характеристика процесу біржового торгу.
2. Форми проведення біржових торгів.
3. Підготовка біржового торгу.
4. Торговий процес в біржовій операційній залі.
5. Виконання замовлень отриманих під час торгів.

Тема 8. Організація брокерської діяльності.

План лекції:

1. Брокерська контора, її роль і місце в біржовій торгівлі.
2. Брокерське обслуговування за договором.
3. Брокерське обслуговування за дорученням.
4. Види обмежувачих умов доручень клієнта брокеру.
5. Економічна стратегія брокера на біржі та принципи її розробки.

Тема 9. Біржові угоди та їх види.

План лекції:

1. Визначення біржової угоди та її аспекти.
2. Характеристика біржової угоди.
3. Укладення біржової угоди.
4. Спотові угоди.
5. Форвадні угоди.
6. Ф'ючерсні угоди.
7. Опціонні угоди.

Тема 10. Економічний механізм біржової торгівлі.

План лекції:

1. Поняття хеджування та його переваги.
2. Практика сільськогосподарського хеджування.
3. Спекулятивні операції на біржах.
4. Стратегія і практика спекулятивних операцій.
5. Кліринг і розрахунки на біржовому

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Предмет, методи і завдання курсу. Організаційно-економічні основи біржової діяльності

Тема 2. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні

Тема 3. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності

Тема 4. Роль і місце біржової торгівлі у формуванні аграрного ринку.

Тема 5. Біржові товари та їх види.

Тема 6. Організаційно-правові основи створення та функціонування бірж.

Тема 7. Організація і технологія біржової торгівлі.

Тема 8. Організація брокерської діяльності.

Тема 9. Біржові угоди та їх види.

Тема 10. Економічний механізм біржової торгівлі.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Розподіл годин на виконання СРС

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма навчання	
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	7	
2.	Підготовка до семінарських занять	24	
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	16	
5.	Виконання тестових завдань	8	
6.	Підготовка рефератів	8	
7.	Робота з інтернет-ресурсами	5	
		Заочна форма навчання	
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	2	
2.	Підготовка до семінарських занять	6	
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	71	
5.	Виконання тестових завдань	10	
6.	Підготовка рефератів	10	
7.	Робота з інтернет-ресурсами	5	

Денна форма:

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Тема 1. Предмет, методи і завдання курсу. Організаційно-економічні основи біржової діяльності. 1. Дати визначення термінам: оптова торгівля, базар, ярмарок, аукціон, біржова торгівля. 2. Зробити порівняльний аналіз різних видів торгівлі.	6	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
2.	Тема 2. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні. 1. Проаналізувати сучасний стан біржової діяльності в Україні. 2. Порівняти діяльність провідних українських бірж із Одеською, Миколаївською та Київською біржами на різних етапах їх функціонування.	6	Письмова та усна відповідь на питання, виконання тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
3.	Тема 3. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності. 1. Дати законодавче визначення основним біржовим термінам. 2. Співставити положення Закону України “Про товарну біржу” із вимогами, які ставляться до біржової торгівлі за кордоном. 3. Проаналізувати відповідність між нормативно-правовими актами, покликаними регулювати біржову діяльність в Україні.	6	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
4.	Тема 4. Роль і місце біржової торгівлі у формуванні аграрного ринку. 1. Проаналізувати вплив вітчизняних бірж на	8	Письмова та усна відповідь на питання, виконання

	аграрний ринок України. 2. Скласти функціональну схему учасників аграрного ринку.		тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
5.	Тема 5. Біржові товари та їх види. 1. Дати визначення термінам: біржовий товар, речові біржові товари, фінансові інструменти. 2. Скласти схему класифікацій біржових товарів. 3. Опрацювати методику подання інформації про біржові товари в спеціалізованих виданнях.	8	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
6.	Тема 6. Організаційно-правові основи створення та функціонування бірж. 1. Визначити аспекти діяльності біржі. 2. Скласти схему класифікацій бірж. 3. Скласти схему організаційної структури біржі.	6	Письмова та усна відповідь на питання, виконання тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
7.	Тема 7. Організація і технологія біржової торгівлі. 1. Робота з правилами біржової торгівлі. 2. Заповнення форм та бланків необхідних для підготовки та проведення біржових торгів.	8	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
8.	Тема 8. Організація брокерської діяльності. 1. Складання договору на брокерське обслуговування та угоди-доручення. 2. Підготовка брокерського звіту за результатами наданої моделі торгу.	6	Письмова та усна відповідь на питання, виконання тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
9.	Тема 9. Біржові угоди та їх види. 1. Дати визначення термінам: спот, форвард, ф'ючерс, опціон. 2. Заповнення спотового та форвардного контрактів.	8	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
10.	Тема 10. Економічний механізм біржової торгівлі. 1. Дати визначення термінам: хеджування, хеджер, кліринг, розрахункова палата. 2. Ознайомлення із ф'ючерсним та опціонним контрактами. 3. Зробити порівняльний аналіз діяльності хеджера та біржового спекулянта.	6	Письмова та усна відповідь на питання, виконання тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
	Проміжний модульний контроль	4	Підготовка
	Разом	72	

Заочна форма:

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Тема 1. Предмет, методи і завдання курсу. Організаційно-економічні основи біржової діяльності. 1. Дати визначення термінам: оптова торгівля, базар, ярмарок, аукціон, біржова торгівля. 2. Зробити порівняльний аналіз різних видів торгівлі.	10	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
2.	Тема 2. Виникнення та розвиток біржової діяльності в Україні. 1. Проаналізувати сучасний стан біржової діяльності в Україні. 2. Порівняти діяльність провідних українських бірж із Одеською, Миколаївською та Київською біржами на різних етапах їх функціонування.	8	Письмова та усна відповідь на питання, виконання тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
3.	Тема 3. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності. 1. Дати законодавче визначення основним біржовим термінам. 2. Співставити положення Закону України “Про товарну біржу” із вимогами, які ставляться до біржової торгівлі за кордоном. 3. Проаналізувати відповідність між нормативно-правовими актами, покликаними регулювати біржову діяльність в Україні.	8	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
4.	Тема 4. Роль і місце біржової торгівлі у формуванні аграрного ринку. 1. Проаналізувати вплив вітчизняних бірж на аграрний ринок України. 2. Скласти функціональну схему учасників аграрного ринку.	12	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
5.	Тема 5. Біржові товари та їх види. 1. Дати визначення термінам: біржовий товар, речові біржові товари, фінансові інструменти. 2. Скласти схему класифікацій біржових товарів. 3. Опрацювати методіку подання інформації про біржові товари в спеціалізованих виданнях.	10	Письмова та усна відповідь на питання, виконання тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
6.	Тема 6. Організаційно-правові основи створення та функціонування бірж. 1. Визначити аспекти діяльності біржі. 2. Скласти схему класифікацій бірж. 3. Скласти схему організаційної структури біржі.	12	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
7.	Тема 7. Організація і технологія біржової торгівлі. 1. Робота з правилами біржової торгівлі. 2. Заповнення форм та бланків необхідних для	10	Письмова та усна відповідь на питання, виконання

	підготовки та проведення біржових торгів.		тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
8.	Тема 8. Організація брокерської діяльності. 1. Складання договору на брокерське обслуговування та угоди-доручення. 2. Підготовка брокерського звіту за результатами наданої моделі торгу.	8	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
9.	Тема 9. Біржові угоди та їх види. 1. Дати визначення термінам: спот, форвард, ф'ючерс, опціон. 2. Заповнення спотового та форвардного контрактів.	12	Письмова та усна відповідь на питання, виконання тестових завдань, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
10.	Тема 10. Економічний механізм біржової торгівлі. 1. Дати визначення термінам: хеджування, хеджер, кліринг, розрахункова палата. 2. Ознайомлення із ф'ючерсним та опціонним контрактами. 3. Зробити порівняльний аналіз діяльності хеджера та біржового спекулянта.	14	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
	Проміжний модульний контроль	4	
	Разом	108	

Тематика індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)

1. Сутність брокерської діяльності на товарній і фондовій біржі.
2. Законодавчі основи функціонування товарних бірж в Україні.
3. Характеристика біржового товару. Техніка проведення біржового торгу.
4. Економічна роль і функції товарних бірж в ринковій економіці.
5. Функції клірингу та сутність біржових розрахунків.
6. Види валютних операцій та порядок їх здійснення на валютних біржах.
7. Законодавчі основи функціонування фондового ринку в Україні.
8. Цілі та особливості здійснення біржових операцій на товарній біржі (Хеджування, спекулятивні операції).
9. Принципи організації та органи управління товарною біржею.
10. Законодавчі основи функціонування фондових бірж в Україні.
11. Економічна сутність хеджування.
12. Економічна сутність спекулятивних операцій на біржі.
13. Загальна характеристика тенденцій розвитку міжнародної біржової торгівлі.
14. Опціони і ф'ючерси.
15. Роль ф'ючерсних угод у сучасній біржовій торгівлі.
16. Сутність і цілі прогнозування біржової кон'юнктури.
17. Розрахунки за біржовими угодами на прикладі товарних і фондових бірж. Організація розрахункових операцій на біржі.
18. Економічна роль і функції брокерських фірм.
19. Характер взаємини брокера та клієнтів.
20. Операції спреду на ф'ючерсних ринках.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) участь в обговоренні питань на семінарах;
- 2) якість пошуку необхідної літератури тощо.

6.2. *Форми проміжного контролю.*

Модульний контроль (МК) – процедура визначення рівня засвоєння студентом навчального матеріалу відповідної дисципліни.

Модульний контроль з дисципліни проводиться у формі письмових відповідей на три теоретичних питання. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

6.3. *Форми підсумкового контролю.*

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «проводиться у формі заліку.

Залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях і при самостійному опрацюванні тематичних питань.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється за результатами поточного контролю.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Надається опис та приклади засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання.

Питання для самоопрацювання

1. Сутність та функції бірж та їх місце в оптовій торгівлі.
2. Види бірж та основні критерії їх класифікації.
3. Поняття товару та основи класифікації товарних груп.
4. Формування товарних ринків як умови діяльності товарних бірж.
5. Біржовий товар та його види.
6. Товарна біржа.
7. Фондова біржа.
8. Валютна біржа.
9. Біржові індекси.
10. Учасники біржової торгівлі.
11. Державне регулювання та контроль за біржовою діяльністю.
12. Правові основи функціонування товарно-сировинних бірж.
13. Правові основи функціонування фондових бірж.
14. Правові основи функціонування валютних бірж.
15. Саморегулювання біржової діяльності.
16. Місце та роль брокерських контор у біржовій діяльності.
17. Договір на здійснення брокерських послуг (брокерське обслуговування).
18. Біржовий товар товарно-сировинних бірж, його класифікація та особливості.
19. Роль стандартизації у біржовій торгівлі, її особливості.
20. Біржові угоди, їх вид та розрахунки по ним.

Приклади тестових завдань:

1. У якій відповіді правильно відображено історичну послідовність переважання операцій на товарних біржах?
 - 1) спот-операції, ф'ючерсні операції, форвардні операції;
 - 2) форвардні операції, спот-операції, ф'ючерсні операції;
 - 3) спот-операції, форвардні операції, ф'ючерсні операції;
 - 4) ф'ючерсні операції, спот-операції, форвардні операції.
2. Яке з наведених визначень біржі вірно відображає її сутність?
 - 1) це оптовий ринок, на якому реалізуються стандартні партії біржового товару;
 - 2) це ринок посередників, які виступають у якості продавців та покупців товарів;
 - 3) це ярмаркова торгівля, яка регулярно проводиться, за примірниками та описом товарів (при відсутності самого товару);
 - 4) це локальний («місцевий») ринок певного товару;
 - 5) вірні відповіді «а» та «в»;
 - 6) вірні відповіді «б» та «в».
3. Головною функцією біржі є:
 - 1) повне задоволення потреб покупців (клієнтів);
 - 2) отримання продавцями максимального прибутку;
 - 3) визначення істинного рівня попиту та пропозиції;
 - 4) всі відповіді вірні;
 - 5) жодна відповідь не є вірною.
4. Яка основна мета біржової діяльності:
 - 1) отримання прибутку;
 - 2) організація та проведення торгів;
 - 3) виявлення попиту на товари, що пропонуються;
 - 4) жодна відповідь не є вірною.
5. Змішані біржі – це:
 - 1) біржі, об'єктом куплі-продажу яких є різноманітні товари;
 - 2) біржі, на яких реалізуються будь-які товари, а також цінні папери, золото, валюта;
 - 3) біржі, на яких здійснюються усі види біржових угод;
 - 4) всі відповіді вірні;
 - 5) жодна відповідь не є вірною.
6. У якій відповіді у перелік включено не біржові товари:
 - 1) какао-боби, рис, золото, алюміній;
 - 2) кофе, цукор-сирець, тютюн, алюміній;
 - 3) зерно, кофе, мідь, автомобілі, алюміній;
 - 4) вірні відповіді «а» та «в»;
 - 5) вірні відповіді «б» та «в».
7. Вкажіть правильну відповідь:
 - 1) біржа отримує прибуток, який потім розподіляє між членами біржі;
 - 2) доход, який отримує біржа, спрямовується на забезпечення покращення умов її функціонування;
 - 3) біржа не отримує ніякий прибуток від своєї діяльності;
 - 4) біржа в залежності від сфери діяльності утримується за рахунок місцевого та державного бюджету.
8. Біржа – це:
 - 1) об'єднання комерційних посередників;
 - 2) місце торгів;
 - 3) стихійний ринок;
 - 4) усе перераховане.
9. Історично-початковою формою стихійної торгівлі була:
 - 1) караванна;
 - 2) ярмаркова;

- 3) біржова;
 - 4) ф'ючерсна.
10. Організаційна функція бірж полягає у:
- 1) забезпеченні широкої гласності діяльності;
 - 2) організації біржових торгів;
 - 3) зборі та розповсюдженні інформації;
 - 4) хеджуванні.

Модульна контрольна робота

В-1

1. Основні види оптової торгівлі.
2. Характеристика процесу біржового торгу.
3. Економіка брокерської діяльності.

В-2

1. Історія розвитку вітчизняних бірж.
2. Брокерське обслуговування за дорученням.
3. Завдання та функції брокерських фірм.

В-3

1. Оподаткування біржової діяльності.
2. Визначення біржової угоди та її аспекти.
3. Роль держави в регулюванні біржової діяльності.

В-4

1. Сучасний стан світового біржового ринку.
2. Основні правила біржової торгівлі.
3. Особливості цінних паперів як біржового товару.

В-5

1. Регулювання біржової діяльності в Україні.
2. Економічна сутність та призначення біржі.
3. Законодавчо-правова база діяльності товарних бірж.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» – для семестрових екзаменів, курсових робіт (проектів) і виробничих практик; «зараховано», «не зараховано» – для заліків і навчальних практик). Шкала переведення балів подана в таблиці 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні навчальних досягнень студентів (табл. 2):

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89...70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальної та самостійної роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання наводяться у таблиці 3

**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
на семінарських заняттях**

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу (див. таблицю 4.) з відповідним ваговим коефіцієнтом.

Таблиця 4.

**Таблиця переведення середньозваженого балу
за 100-бальною шкалою**

<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78

92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

Підрахунки середньозваженого балу здійснюються з точністю до другого знака після коми. За таблицею 4 визначають кількість балів за 100-бальною шкалою, яку множать на ваговий коефіцієнт – 0,7 і отримують кількість балів за поточний контроль. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю.

8.3. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою (табл. 4.) та множиться на коефіцієнт 0,3.

8.4. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня опанування студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється після закінчення її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного (ваговий коефіцієнт – 0,7) та проміжного (ваговий коефіцієнт – 0,3) контролю. При цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти під час заліку не передбачено.

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела:

1. Бевз О.П. Економіка і організація біржової торгівлі: Навч. посібн. Київ: ЦУЛ, 2016. 43 с.
2. Берлач А.І., Берлач А.Н., Ілларіонов Ю.В. Організаційно-правові основи біржової діяльності: Навч. посібн. Київ: Фенікс, 2017. 336 с.
4. Галанов В.А., Басов А.И., Афанасьев Е.В. Биржевое дело: Учебник. Москва: Финансы и статистика, 2018. 303 с.
6. Дегтярева О.И., Кандинская О.А. Биржевое дело: Учебник. Москва: ЮНИТИ, 2017. 680 с.

7. Дмитрук Б.П. Організація біржової діяльності в агропромисловому комплексі: Навч. посібн. Київ: Либідь, 2014. 342 с.

8. Дудяк Р.П., Бугіль С.Я. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: Навчальний посібник. Львів: "Новий світ 2000", "Магнолія плюс", 2015. 360 с.

10.2. Допоміжні джерела:

10. Барановський О. Біржі товарні в Україні: вчора, сьогодні і завтра. *Вісник податкової служби України*. 2009. №6. С.44-46.

10. Савченко В.Д. Організація біржової діяльності: Навч. посібн. Харків: ХДАУ, 2016. 124 с.

11. Солодкий М.О. Біржовий ринок: Навч. посібн. Київ: Джерела М, 2015. 333 с.

12. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2016.. 602 с.

13. Харитонова О.І. Біржове право: Навчально-методичні рекомендації. Одеса: Юридична література, 2016. 31 с.